

**ชื่อเรื่อง :** การออกแบบลดลายเทคนิคการมัดย้อม และย้อมด้วยสีจากธรรมชาติ กรณีศึกษา  
กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมปทุมวาสา เขต  
ทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

**ผู้วิจัย :** อาจารย์ชุตติมา งามพิพัฒน์

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อออกแบบลดลายด้วยเทคนิคการมัดย้อม 2) เพื่อศึกษาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปใช้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมปทุมวาสา เขตทวีวัฒนา วิธีการดำเนินการวิจัยโดยการออกแบบลดลายด้วยเทคนิคการมัดย้อม โดยใช้เทคนิคในการมัดย้อมที่ทำให้เกิดลดลายต่าง ๆ โดยการออกแบบลดลายแบบพื้นฐานด้วยเทคนิคการมัด เทคนิคการพับ เทคนิคการม้วน และใช้วัสดุที่ใกล้ตัว เช่น ไม้ไอศกรีม ก้อนหิน กิ่งไม้ ไม้หนีบ ลวด เข็ม ด้าย หลักการออกแบบลดลายผ้ามัดย้อม การวางลายผ้าและการมัดลดลายผ้าในลักษณะต่าง ๆ ศึกษาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติ ศึกษาพืชที่ให้สีในท้องถิ่นได้แก่ ประเภทของวัสดุ ได้แก่ ผาง(แก่นไม้), คราม(ครามเปียก), ขมิ้น เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปใช้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมปทุมวาสา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร วิธีการวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมปทุมวาสา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 36 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบลดลายด้วยเทคนิคการมัดย้อม การมัด การพับ การม้วน โดยใช้เทคนิคการมัดย้อมที่ทำให้เกิดลดลาย และการออกแบบลดลายพื้นฐานด้วยเทคนิคการมัด เทคนิคการพับ เทคนิคการม้วน ซึ่งเทคนิคการมัดลดลายที่มีลักษณะคล้ายกัน สีเข้มสีอ่อนตามเทคนิคสีย้อมจากธรรมชาติ คราม, ผาง, ขมิ้น ส่วนที่ถูกมัดจะมีลักษณะสีขาว สีจะซึมเข้าไปน้อยกว่า นำมาผสมผสานกันจนเกิดลดลายใหม่ ๆ ที่สวยงาม เทคนิคการพับ ผลที่ได้จะได้ลดลายที่มีลักษณะลดลายที่คล้ายดอกไม้ รูปสี่เหลี่ยมเทคนิคการม้วนผลที่ได้จะได้ลดลายที่มีลักษณะ ลดลายอิสระ ลดลายนี้มีลักษณะพิเศษไม่สามารถควบคุมการทับซ้อนของการม้วนผ้าได้ สีย้อมจากวัสดุธรรมชาติใช้ในการย้อมสีแหล่งวัตถุดิบสำหรับสีย้อมผ้าธรรมชาติพบว่าลักษณะ

สารสกัดสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติ ผาง (แก่นไม้) พบว่าลักษณะที่ได้จากการย้อมสีชมพู คุณภาพของสีมีความคงทนต่อการซักและแสงในระดับต่ำ คราม(ครามเปียก) พบว่าลักษณะสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติลักษณะสีที่ได้จากการย้อมครามสีน้ำเงินเข้ม และขมิ้น พบว่าลักษณะสีที่ได้จากการต้มขมิ้นแห้ง สีที่ได้จากการย้อมสีเหลือง วิธีย้อมเส้นไหมและผ้าต่าง ๆ คุณภาพสีดีกว่าการไม่ใช้สารช่วยติดสีใด ๆ เป็นเวลานานความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมปทุมธานี เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 52.78 มีอายุระหว่าง 15-18 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 80.55 และส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$  = 4.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สามารถรู้ขั้นตอนและเข้าใจในวิธีผลิตผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$  = 4.86) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.35)

**คำสำคัญ** :การย้อมสีธรรมชาติ,ผ้ามัดย้อม, ลวดลายผลิตภัณฑ์มัดย้อม

**Title** : The Design of tie-dye techniques pattern and dyeing with natural dyes:  
A case study of high school students at Mathayom Puranawas School,  
Taweewattana District, Bangkok Province

**Researcher** : Chutima Ngampipat

### ABSTRACT

This research aims to be 1) to design a pattern with dye-bonded technique 2) to study dyes from natural materials 3) for a satisfying study. Understanding and applying knowledge of high school students in the area of Purwarin, Thawi Watthana, Bangkok. How to conduct research by design pattern with dye-bonded technique The technique of dyeing is made by the design of a pattern with a basic pattern designed with a bundle technique. Technique to fold technique, roll and use near material such as the AISI Boulders Wood Clamp Branch The main wire rope thread design pattern dyed fabric. Patterns and fabric ties in different ways Study dye from natural materials Studies of plants that provide local color include the type of material, including Fang (Wood), Kram (wet Kram), Turmeric for a satisfying study Understanding and applying knowledge of high school students in the area of Purwarin, Thawi Watthana, Bangkok. Bangkok The method of research using a sample is a high school student, high School, Puravana, Thawi Watthana District. Bangkok 36 People use Accidental sampling method by analyzing the average percentage value (Mean) and standard deviation (Standard Deviation: S.D.)

The results of the research have shown that pattern design with dye-bonded technique A bundle Folding the roll using a dyeing technique that causes patterns and basic pattern design with a bundle technique. Technique to fold technique rolls, which technique a pattern tie with similar characteristics. Dark color, according to the dye technique of natural indigo, Fang, turmeric The bound portion will look less white in color. It's a blend of new and beautiful designs. Folding technique The result is a pattern with a pattern that resembles a rectangular flower. The rolling effect is a pattern that looks like a pattern of independent motifs. This patterned effect does not control the overlap of fabric roll. Dyes from natural materials are used to dye the raw material source for dyed natural

fabric, found the appearance of dye extracts from natural materials. Fang (wooden Essence) Find out how the pink dye looks The quality of the paint is durable for low washing and light. Kram (wet Kram) The dye characteristics of natural materials can be found from indigo, dark blue and turmeric. The color characteristics of dry turmeric boiling The color of the yellow dye How to dye the silk strands and fabrics, the color quality is better not to use any paint additives for a long time, satisfying. Knowledge, understanding and applying knowledge High school students at the most high school of Purat, Thawi Watthana, Bangkok Bangkok is a sample of 36, most of the 19 women, with 52.78 percent of the ages of 15 – 18 years, 29 percent, and most of them studied in the 4th year high School. Understanding and applying knowledge to the most common levels. Average value (= 4.67) Standard deviation (S.D = 0.63) When considering the fact that the average comments are at the most level, it can know the steps and understand how to produce a bonded cloth from natural color. Average value (= 4.86) Standard deviation (S.D. = 0.35)

**Keyword :** Natural dyeing, dyed mud, patterned dyed products